

"Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız." cümlesini açıklar mısınız?

"Ey gazeteciler! Edipler edepli olmalı; hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddib olmalı. Ve onların sözleri, kalb-i umumî-i müşterek-i milletten bîtarafane çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i diyanet ve niyet-i hâlisâ tanzim etmeli. Halbuki, siz iki kıyâs-ı fâsitle, yani taşrayı İstanbul'a ve İstanbul'u Avrupa'ya kıyas ederek efkâr-ı umumiyeyi bataklığa düşürdünüz. Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira, elifba okumayan çocuğa felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe tiyatrocü karı libası yakışmaz. Ve Avrupa'nın hissiyatı, İstanbul'da tatbik olunmaz. Akvâmın ihtilâfı, mekânların ve aktârın tehâlûfû, zamanların ve asırların ihtilâfı gibidir. Birisinin libası, ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız büyük ihtilâli, bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık, tatbik-i nazariyat ve muktezâ-yı hali düşünmemekten çıkar."(1)

Osmanlının son dönemlerindeki aydınlar ve yazar çizer takımı, İslam aleminin durumunu ve kültürel yapısını göz ardı ederek körü körüne Batıyı taklit etmemiz gerektiğini empoze ettiler. Yani kurtuluşu ve gelişimi Batıya teslim olmakta gördüler. Ve Müslümanları Batının değerlerine teşvik ettiler. Halbuki İslam aleminin bünyesi Batının bozuk ve zararlı düşüncelerini kaldırmaz. Batıya iyi gelen bir düşünce doğuya ters gelip ölümcül bir virüs olabilir. Bunları düşünmeden ve değerlendirmeden direkt Batıyı doğuya tatbik etmeye yeltenmek cinayet ve hıyanettir.

Nitekim Batıya ait olan milliyetçilik mefkuresi Doğuda kin ve ihtilafa sebep olup Müslüman kavimleri birbirine hasım etmiştir. Arabı Türk'e Türkü Araba düşman ettiler. **"Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız."** cümlesini bu bağlamda değerlendirebiliriz.

(1) bk. [Divan-ı Harb-i Örfî, İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi](#)